



**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: 286 840 129
E-mail: milan.tucek@soc.cas.cz

Názor na zadlužení obyvatel a státu – leden 2014

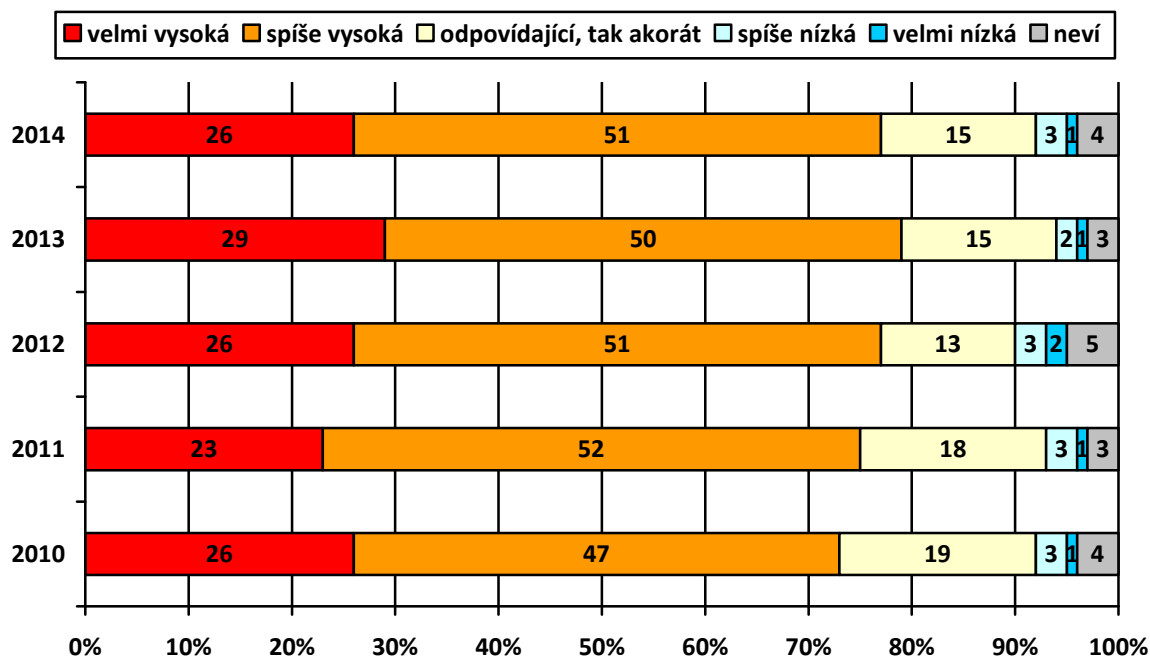
Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v14-01</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>13. 1. – 20. 1. 2014</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraje (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1105</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>262</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>ER.38, ER.39, ER.40</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>7. února 2014</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Milan Tuček</i>

V lednu 2014 byly do pravidelného šetření CVVM zařazeny otázky týkající se dluhů. Zjišťován byl kromě jiného názor na míru zadlužení občanů ČR, jednak názor na míru zadlužení České republiky jako státu. Vzhledem k oběma těmto oblastem pak byla dotázaným položena otázka, zda současná míra zadlužení představuje problém pro občany ČR.

Míra zadlužení občanů ČR je dlouhodobě vnímána jako vysoká. Jak je zřejmé z grafu 1, více než tři čtvrtiny populace si myslí, že je spíše vysoká (51 %) nebo dokonce velmi vysoká (26 %). Podle 15 % dotázaných je úroveň zadlužení občanů odpovídající a nevzbuzuje tedy obavy. Dohromady pouze 4 % všech dotázaných považuje zadluženost Čechů za nízkou. Zbývající 3 % zvolila odpověď „neví“.

Graf 1: Současná míra zadlužení běžných občanů ČR¹

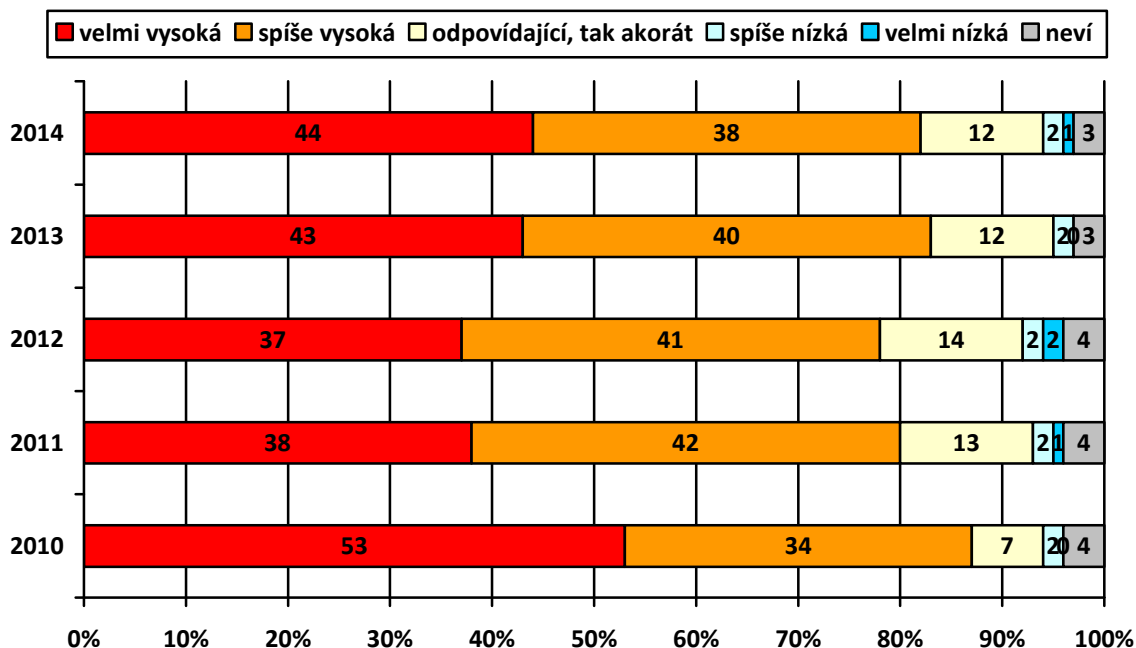


Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 13. – 20. 1. 2014, 1105 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Vysoká míra zadlužení je statisticky významně častěji shledávána mez staršími respondenty, jinak se z hlediska sociodemografických proměnných odpovědi na tuto otázku neliší. Ti, co mají v domácnosti nějaké půjčky (zhruba dvě pětiny dotázaných), situaci hodnotí podobně jako ti, kteří půjčky nemají.

Z hlediska časové perspektivy dochází od roku 2010, odkdy tento ukazatel CVVM systematicky sleduje, do roku 2013 k postupnému nárůstu počtu těch, kteří vnímají míru zadlužení občanů ČR jako velmi nebo spíše vysokou. V posledním roce se tento vzestupný trend zastavil a hodnocení se výsledkově díky poklesu vrátilo na úroveň roku 2012. Ovšem je třeba říci, že procentní rozdíly mezi roky 2014 a 2013 jsou na hranici statistické chyby.

¹ Znění otázky: „Podle Vašeho názoru, jaká je v současnosti míra zadlužení u a) běžných občanů České republiky, b) České republiky jako státu?“ Varianty odpovědi: velmi nízká, spíše nízká, odpovídající, tak akorát, spíše vysoká, velmi vysoká.

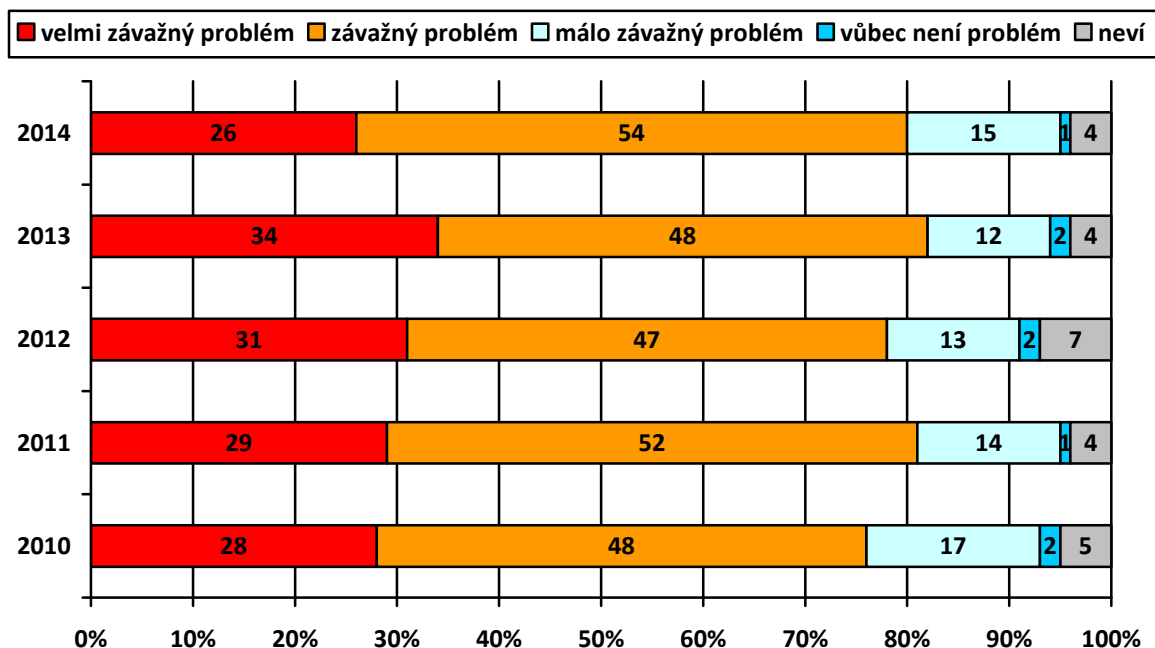
Graf 2: Současná míra zadlužení ČR jako státu²

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost* 13. – 20. 1. 2014, 1105 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Graf 2 ukazuje, že také zadluženost ČR jako státu je více než čtyřmi pětinami populace pokládána za spíše vysokou (38 %) nebo velmi vysokou (44 %). 12 % dotázaných vnímá míru zadlužení státu jako odpovídající, 3 % ji hodnotí jako spíše či velmi nízkou a rovněž 3 % nemají na tuto otázku jasný názor. Hodnocení zadluženosti státu je tedy o něco negativnější než hodnocení zadluženosti občanů (rozdíl v kategorii „velmi vysoká“ je 18 procentních bodů). Ve srovnání s lety 2012 a 2011 došlo ke zhoršení názoru na zadluženost ČR (nárůst o 6 či 7 procentních bodů v kategorii „velmi vysoká“). Mezi roky 2013 a 2014 se názor na míru zadlužení ČR jako státu statisticky významně nezměnil.

Současnou zadluženost státu statisticky významně častěji shledávají velmi vysokou lidé z obou krajů levoprávního politického spektra. Další statisticky významné souvislosti s demografickými či sociálně ekonomickými charakteristikami nebyly zjištěny.

² Znění otázky: „Podle Vašeho názoru, jaká je v současnosti míra zadlužení u a) běžných občanů České republiky, b) České republiky jako státu?“ Varianty odpovědi: velmi nízká, spíše nízká, odpovídající, tak akorát, spíše vysoká, velmi vysoká.

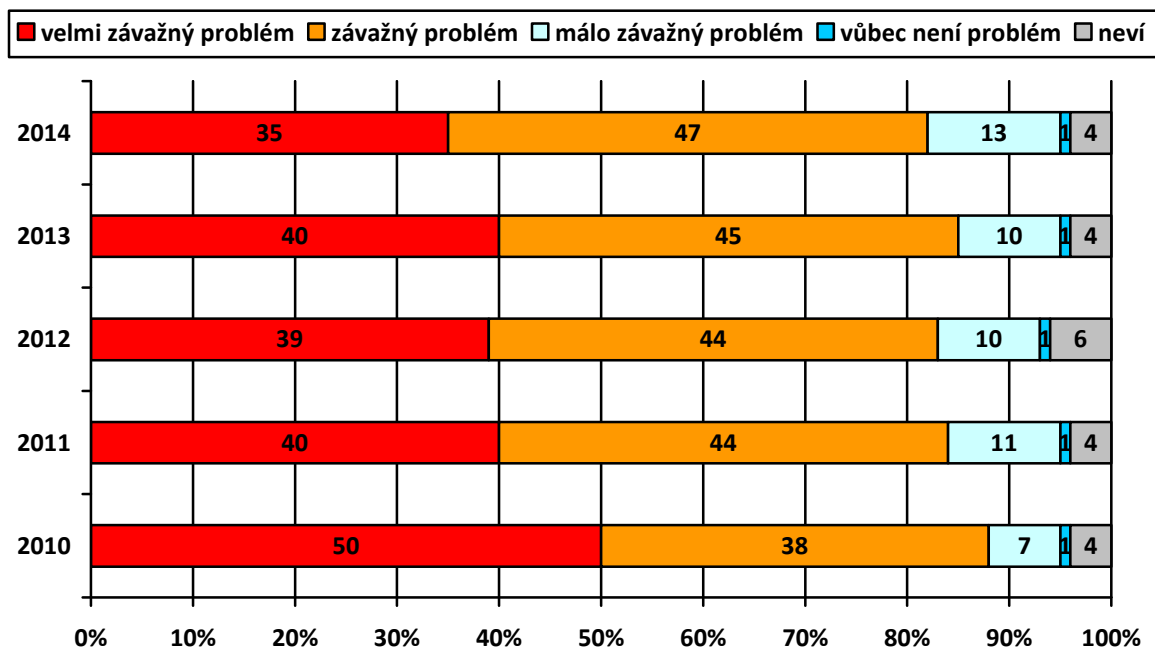
Graf 3: Závažnost problému zadlužení běžných občanů³

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 13. – 20. 1. 2014, 1105 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Zadluženost běžných občanů v očích populace představuje závažný problém (viz graf 3), pro přibližně čtvrtinu lidí (26 %) je to dokonce problém velmi závažný, podle další více než poloviny Čechů (54 %) jde o problém závažný. Dohromady 16 % dotázaných v zadluženosti občanů nespatřuje problém, 4 % neví. Z grafu je zřejmé, že po dobu realizace srovnatelných měření od roku 2010 lidé vyjadřují velmi podobný názor, pokud jde o součet podílu odpovědí velmi závažný a závažný problém. Jinak za poslední rok se výrazně snížil podíl respondentů hodnotících zadlužení běžných občanů jako velmi závažný problém a vlastně poprvé od počátku zjišťování se vzestupný trend v tomto ohledu zcela obrátil.

Zadluženost občanů vnímají jako velmi závažný problém statisticky významně častěji lidé s názorovou orientací na levou část politického spektra. Za velmi závažný problém ji považují také lidé starší 60 let. Také vlastní zkušenost hraje statisticky významnou roli: ti, kteří uvedli, že mají potíže se splácením půjček, významně častěji uvádějí, že zadluženost občanů je velmi závažný problém.

³ Znění otázky: „Je podle Vás míra současného zadlužení běžných občanů České republiky problémem?“ Varianty odpovědi: je velmi závažným problémem, je závažným problémem, je málo závažným problémem, vůbec není problémem.

Graf 4: Závažnost problému zadlužení ČR jako státu⁴

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost 13. – 20. 1. 2014*, 1105 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Jak ukazuje graf 4, míra zadlužení ČR jako státu je stejně jako v loňském roce jako problém vnímána ještě o něco ostřeji než míra zadlužení občanů (rozdíl v kategorii „velmi závažný problém“ je 9 procentních bodů). Jako velmi závažný problém tak stále vnímají zadluženost státu zhruba třetina dotázaných (35 %), pro téměř polovinu (47 %) jde o problém závažný, v 14 % lidí zadluženost státu nevyvolává obavy a zbylá 4 % uvedla, že „neví“.

Zadluženost státu jako velmi závažný problém je sice častěji hodnocena lidmi se středním vzděláním bez maturity, lidmi staršími 60 let, těmi, kteří deklarují, že jejich životní úroveň je špatná, a voliči z levé části politického spektra, ale síla vztahu je na hranici statistické významnosti. Podobně pak naopak lidé s vysokoškolským vzděláním a voliči pravice se častěji kloní k mírnější variantě a problém častěji označují za „závažný“. Celkově je možno říci, že závažnost zadlužení státu (velmi vážný a závažný problém) je podobně hodnocena napříč politickým i socioekonomickým spektrem dotázané populace.

⁴ Znění otázky: „A je podle Vás míra současného zadlužení České republiky problémem?“ Varianty odpovědi: je velmi závažným problémem, je závažným problémem, je málo závažným problémem, vůbec není problémem.